

drugim duhom i smjerom negoli je bio šovinistički smjer Ivana Kalvina, prožet averzijom prema katolicizmu, prislonjen na nauku o predestinaciji što dušu ostavlja hladnom, za razliku od katoličke nauke o predestinaciji što u dušu unosi smirenje i nadu.

Zavjeti, do kojih Tezejci toliko drže, povezuju ih s velikom vjekovnom praksom redovništva na Zapadu i Istoku. Ova je ustanova kod njih produhovljena, kao i inače sav život i rad. Njihovo je redovničko pravilo bilo definitivno redigirano i prihvaćeno godine 1953. Bilo je i neshvaćanja i protivnosti. Ali Schutz je bio smiren i ohrabren susretom s Ivanom XXIII, koji je ekumenističku misao prenio na sve, barem one najglavnije, kršćanske konfesije. Njegovih redovnika ima sada preko šezdeset. Ljubav je Tezejaca duhovno izgrađena, pa uvelike zanima i privlači i nepripadnike toga pokreta. Schutz misli, da Bog vodi tok povijesti, i smatra sebe i svoje oruđem u Božjim rukama. Njegov je zakutak zaklon mira za mnoge kršćanske duše. Njegovi se redovnici bave ne samo svojom i tuđom duhovnošću, nego i ručnim radom (mozaici, keramika) i karitativnom djelatnošću, a duhovno im je središte novi veliki Hram pomirbe. Sad je moguće vidjeti u Taizéu i Engleza i Skandinavca, i aristokrata i priprosta čovjeka, i svi se osjećaju braćom. U kripti velikog hrama ima jedna katolička kapela i jedna pravoslavna. Katolički posjetioci hrama primjećuju da se ipak tu osjeća nešto hladnoće, kao da tu duša čeka Boga, jer ga nije potpuno našla. Redovnici u crkvi pjevaju psalme toplo i zanosno, a glazba je jednog Isusovca. U Taizéu se susreću i katolički redovnici franjevci. Stanuju u jednoj maloj priprostoj kućici i rade zajedno s protestantskim redovnicima. Pače prihvaćaju i hodočasničke posjetioce Taizéa. Ima u Taizéu i osam katoličkih redovnica raznih kongregacija. Na prvi mah to izgleda čudno. Ali ti pripadnici katoličkih redovničkih zajednica traže ovdje nešto što ih sve može da spoji.

Tezejci su na okolnoj ravnici imali posjeda. Odrađivale su ih katoličke obitelji. Ali jednog dana, kad su se redovnici možda jače osjetili zagrijani za siromaštvo, sve su svoje zemlje poklonili tim katoličkim obiteljima.

Hoće li molitva tezejskih redovnika u njihovu Hramu pomirbe pridonijeti ujedinjenju kršćanskog svijeta? Hoće li tomu doprinijeti njihova žrtva, njihova ljubav, njihov idealizam? Da je Krist molio u jednom svečanom času, pred svoj kalvarijski uspcn, da svi budu jedno, to znamo. Smijemo li se dakle nadati?

pb

MARIJA U MISTERIJU KRISTA I CRKVE

Nekoliko refleksija uz VIII poglavlje Konstitucije o Crkvi

U VIII poglavlju Konstitucija govori o Mariji. Bog je htio da Marijin »fiat« prethodi Utjelovljenju kako bi po ženi došlo spasenje, kao što je po ženi došla propast. Ta se veza Majke sa Sinom u djelu spasenja očituje od Kristova začeca pa sve do njegove smrti na križu. Tako je Marija majka ne samo Glave Mističnog Tijela nego i njegovih udova za koje se i poslije svog zemaljskog života majčinski brine. Ujedno je savršen tip Crkve prema kojemu ona kao svom uzoru diže oči. Papa Pavao VI u svom govoru na svršetku zasjedanja proglasio ju je Majkom Crkve.

Kristovska se evolucija započela pod Marijinim srcem. Stavila ju je u pogon majka. Ne polugom, nego potpunim darom majčinstva svoga bića. Od goleme je važnosti za nas kršćane znati da je Marija na dan navještenja dala Bogu pristanak da postane majkom Božjega Sina, i to će

naslijepo, nego imajući pred očima njegovu otkupiteljsku ulogu i sudbinu. To znači da je umetnula svoje majčinstvo ne samo u Krista nego i u njegovo otkupiteljsko djelo. Svako majčinsko srce kuca u djetetu. Marijino i u djetetovu djelu. Stoga mi ne možemo ni s čim u Kristovskoj evoluciji doći u dodir na ortodoksan način, a da se ne susretnemo s njezinim srcem. Nepregledan broj crkava i kapela posvećenih Mariji, bezbrojne pobožnosti i hodočašća u njezina svetišta, beskrajna marijanska literatura, osobito u novije doba, mnogobrojne marijanske redovničke kongregacije i ustanove, Marijine organizacije i armije, Marijini vitezovi i sveci, Marijini kršćani s krunicom u ruci — mogu se tumačiti Marijinom bezgrešnošću i čistoćom, njezinom neodoljivom duhovnom ljepotom i skladnošću bića, njezinom uzvišenošću Bogorodice, njezinim utjecajnim prestižem kod Boga, ali se nikada neće moći do kraja protumačiti bez njezine veze s nama i naše s njom, bez veze: majka — dijete. Mariju ne štujemo, Mariji se ne divimo, Mariju ne nasljedujemo. Nju ljubimo. Hvala Mariji na primjeru njezine ponizne bezgrešne službe Bogu, hvala na Magnifikatu njezina života, hvala na idealnoj slici žene — ali sve to stupa u pozadinu pred činjenicom da je ona naša majka. Katolička joj je teologija dodijelila specijalni kult: kult hiperdulije. Morala nas je kod toga još upozoriti i na to da se štovanje njoj upravljeno ne diže samo k većim vrhuncima moralnih izvrsnosti nego što je to slučaj kad štujemo svece, već da je pri tom prije svega angažirana naša djetinja ljubav.

Moderna teologija nije jedinstvena u tumačenju Marijina udjela u djelu otkupljenja. Dobili smo dojam da se na Koncilu u tom pogledu povlačilo s marijanskih linija. Nazvalo se to taktičkim povlačenjem iz obzirnosti prema protestantskoj subraći. Bilo je, međutim, znakova da to povlačenje nije bilo posve taktičke naravi. Svakako je bio manjak volje za dosljednošću (što sigurno ne spada na taktiku) po jednoj strani proglasiti sve nas vjernike Crkvom (pogl. I) i Mariju našom majkom (pogl. VIII), a po drugoj strani ne usuditi se Mariju nazvati majkom Crkve. Stoga sv. Otac nije ništa nadodao Konstituciji kada je on sam učinio ono što je Sabor propustio učiniti. Čini se da neki teolozi, koji nerado gledaju kako se Marija upliće u kristovsku evoluciju, ne uzimaju ozbiljno svojih kristoloških postavki. Za onoga koji ozbiljno uči da je Sin Božji već po utjelovljenju sadržavao u sebi sve ljude, da je već po utjelovljenju postao našim bratom na svrhunaravnom području, da je već u utjelovljenom Sinu Božjem bilo sadržano ono što će se nakon Kristove smrti zvati Kristovim mističnim tijelom ili po sv. Augustinu »jednim jedincatim Sinom Božjim« — za njega nema nikakve poteškoće da Mariju shvati majkom ne samo fizičkog nego i mističnog Krista, i da je pod križem, na kojem se oblikovala duša Božje djece, shvati ne statisticom, nego učesnicom u poslu koji joj kao majci pripada i koji se bez nje prema Božjem planu, po kojem je Marija dodijeljena Kristu za sudionicu i pomoćnicu u djelu otkupljenja, ne bi mogao obaviti. Mi u tom nemamo nikakve poteškoće.

Uza svu suzdržljivost Koncila ipak ni u jednom crkvenom dokumentu Marijina veza s Kristovim djelom i Crkvom (s cijelim blokom Kristove stvarnosti) nije tako opisana kao u ovom. Po sudu o. Alfara, profesora

na Gregorijani, teolozi ne bi mogli takvo što učiniti. I opet je Duh Sveti dao divno svjedočanstvo o svojoj Zaručnici. Onaj koji je duša kristovske evolucije. Uza sav publicitet, koji je Marija oduvijek uživala u Katoličkoj crkvi, ovim je dokumentom dobila nova vrata za slobodan ulazak u kršćansku svijest i život. Dosad smo se misleći na Mariju previše zadržavali na njezinoj osobi i na njezinu privatnom liku. Izvan Nazareta, Betlehema i Jeruzalema nigdje je više nismo nalazili. A bila je sva u svom zemaljskom životu na cijelom planetu i u cijeloj povijesti prisutna. Morat ćemo početi razbijati dosta uzak krug svojih razmatranja o njoj. Ona nije bazen milosti kao što često zamišljamo njezinu puninu milosti. Da li se uopće ijedna milost može staviti u bazen!? Čini se da ne može kao ni sunce, jer je milost ljubav koja zrači. Marijina milost zrači cijelim planetom i grije sva pokoljenja. Zato je i bila puna milosti. Ostale materinske ljubavi kao pojedinačne zublje gore na planetu. Planet je njima rasvijetljen kao grad noću žaruljama. Marija sama obasjava planet. Ostale materinske ljubavi kao zublje prelaze iz ruku u ruke. Dok majke umiru, kćerke postaju majkama. Marijina ljubav ne umire, nego koegzistira sa svim ljudima, i onima koji će tek doći. Dakako, ne hladnom nego toplom koegzistencijom, svojstvenom majčinskoj ljubavi. Kada bismo danas pokupili sve majčinske ljubavi na zemlji i poredali s Marijinom ljubavi, dobili bismo jednu kutiju šibica majčinskih ljubavi. Majke će nam rado oprostiti ovo sniženje njihovih ljubavi kojim smo htjeli istaknuti veličinu Marijine ljubavi, i također njihove majke. Tom poredbom potpomognuti lako ćemo shvatiti tvrdnju da je Marija sveopćepovijesni dinamizam. I u dimenzije sveopće povijesti morat ćemo polako učiti smještati sve ono što se zbilo u tihom Nazaretu, u idiličnom Betlehemu i u tragičnom Jeruzalemu. Da li ćemo morati ići dalje pa sve to učiti smještati u kozmičke dimenzije, Konstitucija o tom ništa ne govori. Međutim, marijanska boja u katoličkoj eshatologiji (nauci o posljednjim stvarima), u kojoj veza kozmosa s poviješću stoji u tijesnoj vezi, već se pomalo javlja.

Dr RUDOLF BRAJČIĆ, D. I.

NAMRŠTENI NEBO ALBERTA CAMUSA

Nije udario na Don Kihotove vjetrenjače, nije se borio ni s Vitezom. Ali se iscijedilo iz pera mnogo gorčine na život i na sadržinu svijeta. Ranjivost života i ishlapljivost sreće natopiše njegove misli. Slomljenom polugom revolta i apsurdna osjećao se beskrilan u zadušljivoj dolini suza.

Kliznimo potihano u najranije dane Camusova života, da vidimo što se sve pregnijezdilo iz ranih dana u odraslu dob, pa onda prelijevalo u pero. Mladi splitski muzičar Lj. Stipišić u pjesmi »Činjenica« izrekao je u malo redaka tragediju izgubljenih: »Ima mnogo više ranjenih nego ubojica, sto puta više pregaženih od broja automobila, tisuće slijepih više nego što je učinila trahoma.«